

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 14 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Elyben házas hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétvége és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszasadására vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 24.

Politikai furcsaságok.

Az általános nemzetközi szociálisták f. hó 20-án *szociálista nagy népgyűlést* tartottak Nagyváradon.

Természetes, hogy éppen a fentebbi czimezésnél fogva, mint ezt a jól felfogott társadalmi és politikai érzék megköveteli, a gyűlésben más nem vehet részt, csakis aki ugyanazt az elvet vallja; amint-hogy a szabadelvűpárti népgyűlésen avagy a függetlenségi párt népgyűlésén nem vehet részt más, csak az, aki egy véleményen van azokkal, akik mint pártbeliek azokat összeálították.

Hát még hogyha valaki a más pártbeliek közül ugyanott vezető szerepre vállalkozik.

A helybeli lapok nem is említik a vasárnapi gyűlést másképen, mint »népgyűlés.« Tudja a manó, hogy miokból hagyják el a czimezés egész teljes voltát. Vagy talán érzik, hogy bele kavarodtak olyasmibe, ami nem válik előnyükre és ezért nem óhajtják a teljes czimet kiírni.

Avagy talán a résztvevő szabadelvűpárti képviselő urat kívánják védeni, aki népgyűlési szereplésében aggódó gondoskodással kerülte a »Tiszta szociálista nagy népgyűlést« — czimezést, pedig ezzel nem vette le áldó kezét a népgyűlés társadalmi és politikai minőségéről.

Maradt az annak, ami volt: Szociálista nagy népgyűlésnek, amit a szociálista

vezérigazgatóság éppen izraelita polgártársaik, nagy épülésére és nagy tömegű részvétele mellett ugyancsak nekik rendezett.

Ezután a politikai furcsaság után következett a szabadelvű párti proscriptio.

E hó 23-án a szabadelvűpárt képviselői nagy apparátusa, Tisza István gróf vezetése mellett, nagy gyűlést tartott.

Az 1792-iki nagy francia forradalom jakobinus alakjai tűnnek fel előttünk.

A nagyváradai szociálista nagy népgyűlés véralakja, a magyarcsékei képviselő, kevesebb tudással ugyan, de gróf Tisza István — Robespierre mellé beáll Saint Justh-nek, aki legelsőnek Miklós Ödön képviselő nevét írja fel a guilotin alá viendő egyének közzül. Természetes, hogy másodiknak báró Dániel Ernő fog következni, akiben a vezéralakok ellenforradalmi érzületet sejtenek.

Dániel Ernő, eléggé szerencsétlenül ugyan, le akarta venni a szabadelvűpárttól azt a gyanút, hogy a kibontakozásnak a legnagyobb ellensége, tehát indítványozta, hogy a szabadelvűpárt is keresse a válság megoldását.

A már ezáltal is sarokba szorított gr. Tisza István sietett elfogadni a határozati javaslatot és minden eddigi czikkeinek tartalmával szemben kijelentette, hogy a 67-es alapon álló pártoknak a válság megoldására tömörülniök kell.

Amely vélemény gróf Andrassy Gyula czikkeiben, báró Bánffy Dezső nyilatkozataiban és gróf Zichy János czikkében nyilvánult legelsőben, tehát a falhoz szo-

ritott Tisza István gróf, Dániel Ernő báró határozati javaslatával, éppen utókurára szorítottatott a geszti magánya orvosszerének használa a után.

Tisza István gróf tehát a vezérszerepet ezzel a politikájával kénytelen volt átengedni másnak és bizony ezt a vere-seget nem fogja elfeledni annak, aki elő-idézte.

A szabadelvűpárt ez a kimagasló vezére óriási hajlamokat árul el a — Robespiereskedésre és mivel megtalálta hűséges fegyverhordozóját, aki a szabadelvűpártot a nemzetközi szociálistákkal való kaczerködása folytán alaposan bemártotta a nemzet előtt a — tintába, nemsokára újabb proscriptiót fog készíttetni, mivel-hogy előbb kell Tisza-párti szabadelvűnek lenni és csak azután lehet valaki az ő táborában aggódó — hazafi.

Való, hogy a szabadelvűpártból a legerősebb pártférfiak vonultak ki. Azok, t. i. akik tehetség, képesség és hazafias-ság tekintetében mindig előlállottak, sőt Nagy Ferencz határozottan védője volt a november 18-iki és december 13-iki nagy-sikerű szabadelvűpárti eszméknek, amelyek a Perczel Dezső zsebkendőjében és a parlamentbe sorakoztatott darabantokban csucsosodtak ki.

Mit várhat most már a szabadelvűpárt együtt maradt nagy tömege?

Azt, hogy mivel erélyes actióra képtelen, elfog málni mint a vályog vagy a mézga a reá tóduló áradatban.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Herczegné és utczagyerek.

Irta: Perez Galdos.

Pacarrito Migajez már hét éves korában való-ságos »egyéniség« volt. Gyenge kis alakja alig volt magasabb nyolczvan centiméternél, de arca oly fáradt, hervadt volt mint egy koravén törpéé s ez tekintélyt szerzett neki. Természeténél fogva szerette a testőit, a csinosát, s kis testét alig eltakaró rongyos ruháit úgy tudta ránczbaszedni, hogy bárkinek is megakadt rajta a szeme.

A Pacarrito Migajez családja előkelő volt, Apja légváltoztatás kedvéért csak az imént tete át lakását Bagnóból Ceutába, kicsit kény-szerítve, mert azzal foglalkozott, hogy idegen emberek lakásait erőszakos módon látogatta; édesanyja e pillanatban az alkalai fogházban üdült és pihente ki a rendőrséggel való folyto-nos összeütközéseiből származott izgalmait.

A mi kis fiuk egyedül állt a nagy világ-ban, de hát őt nem abból a fából faragták, hogy az ily csekélység kétségbeejtette volna.

Bátran szembe nézett a sorssal s ur lett felette; biztosan állt a maga lábán, mert az iparnak és kereskedelemnek számtalan ágát gyakorolta. Így elsősorban ujságokkal, mellékesen gyufával kereskedett s az eldobott sorsjegyeket is tudta értékesíteni. Igényei nagyon szerények voltak. A világ hiúságával keveset törődött és éjjeli nyugvóhely gyanánt megelégedett egy utszéli árokkal is.

De dacára mindennek, dacára minden filozófiájának, Pacarrito nem volt boldog, mert a kicsi, csunya egyedül álló kis ember szerel-mes volt, — eszeveszetten szerelmes.

Egy nagy játékkereskedés pompás kiraka-tában a ragyogó ruhás szép »hölgyek« egész serege volt kiállítva, akik üde, kerek viaszar-czikkal, kékes, mosolygó szemekkel nevettek a járókelőkre, akiknek tiszta selyemből készített szőke hajuk ragyogott mint a napsugár.

E babák egyike különösen magára vonta a Pacarrito figyelmét. A többinél nagyobb fénye-sebben öltözött volt és előkelő, keresetlen tar-tásával elárulta, hogy nagy házból származik.

— Bizony arisztokrata! gondolta a fiu, és e percztől fogva érezte, hogy a szerelem

örök törvénye őt is jármába hajtotta, de nem védte magát az egész lényét elárastó nagy szenvedély ellen.

Egy este ugy tetszett Pacarritonak, hogy az ő hölgye különös gyöngédséggel tekint reá, és akkor érezte, hogy meg kell szerezni sze-relme tárgyát, mert anélkül nem ér semmit az élete; s aztán kezdett ezer tervet kovácsolni csábításról, szöktetésről, házasságról.

És ekkor egy váratlan rettenetes katasz-trófa történt. Egyike ama nagy szerencsétlen-ségeknek, melyek egy pillanat alatt képesek összetépni egy ember lelkét, s öngyilkosságot, tragédiákat és egyéb drámákat szülnék. Egy v kmerő kéz nyult a kirakatba, s a hölgyet be-emelte a boltba.

Pacarrito kétségbeesetten állt a helyén:

— El fogják adni — susogta önmagában.

Elvesztette önuralmát, s a haját tépte, kö-zel volt az ájuláshoz s a gyutát, ujságot, sors-jegyeket elejtette.

Földbe gyökezett lábakkal állt Pacarrito a bolt előtt s kétségbeesett tanuja volt e leány-vásárnak. Aztán látta a kisleányt, aki megvette az ő hölgyét, amint szülői kíséretében elhagyja

Szülők figyelmébe!

Az iskolai év bekezdésével

A gyermekek teljes és czélszerű felruházása

legolcsóbb árban, legnagyobb választékban

Leitner Lázár-nál

esakis Nagyváradon, Zöldfa-utczán, a Zöldfa-kávóház ajtajával szemben eszközölhető.

Ez a szabadelvűpárt nagyreményű, de gyászos kilátása.

Sajnálatra méltó épen úgy, mint a nagy francia forradalomban a nagyképzettségű és tiszta jellemű girondisták voltak, noha a szabadelvűpártot ilyen jelzővel ellátni nem lehet; a sorsuk azonban egy lesz, habár, mint azok nem a valóságos ténybeli, de erkölcsi guilotin alatt fognak elvérzeni. *Sinopeus.*

A politikai válság.

Budapest, aug. 24.

Az ischli koronatanács titkaiból ma nem pattant ki semmi érdemleges s így a szabadelvűpárt válságának a hatása alatt áll a politikai válság.

Hir szerint a tegnapi gyűlésen bejelentett 11 kilépőn, továbbá Miklós Ödön és Morzsányi Károlyon kívül lesznek újabb kilépések is. Ma délelőtt érkezett Budapestre dr. *Markórei* Gyula országgyűlési képviselő és azonnal bejelentette kilépését a szabadelvűpártból. Ugyancsak ma jelenti be kilépését *Issekutz* Győző és valószínűleg *Osztrólczy* Géza is. A pártból tehát két nap alatt a csoportosan kilépettekkel együtt tizenöten léptek már ki és a szászokon kívül már csak 106-an vannak a szabadelvűpártban. Négy évvel ezelőtt a Széll-téle választások után csaknem 300-an voltak!

Vádindítvány a kormány ellen.

A koalíciónak első érdemleges lépése vádindítvány lesz a kormány ellen. Ez az indítvány igen furcsa helyzetbe fogja hozni a kormányt és alighanem megfognak ismétlődni az utolsó ülés eseményei. Ha a kormány komolyan meg akarja csinálni a választási törvényt, vagy be akarja igazolni, hogy a koalíció leszavazza a javaslatot, akkor bele kell menni az érdemleges választásokba és nem lehet a Házat azonnal a megnyitás után sem elnapolni, sem feloszlítani.

Ha viszont el akarja kerülni a vádindítványt, az elnapolást vagy feloszlítást azonnal meg kell csinálnia és nincs módjában bizonyítani, hogy az országot nemcsak üres ígére-

tekkel biztatta. Miután a vádindítvány különben is már az elnöki bejelentések között fog szerepelni, még elnapolással sem lehet rajta tudni; mert addig az elnapoló kéziratot fel sem olvassák, míg az indítványt le nem tárgyalták.

Marad egyetlen mód a vád alá helyezése elkerülésére, hogy t. i. a miniszterelnök az ülés megnyitása után azonnal bejelenti a Ház feloszlítását és az erről szóló királyi kéziratot adja át.

Ez esetben azonban elvesznek a kormány számára mindazok a várt előnyök, melyek a több havi előkészületből folynának.

Apponyi második cikke.

Gróf *Apponyi* Albert a B. H.-ban tegnap megkezdett sorozatának második cikkében, *A törvényes ellentét* címen azzal a kérdéssel foglalkozik, vajjon a polgároknak mennyiben van joguk a törvénytelen kormány által kiadott rendeleteknek az engedelmességet megtagadni. A cikk kivonata röviden ez:

A Fejérváry-kormány törvénytelen volt már csak azért sem lehet kétséges, mert a törvény kimondja, hogy a király a »végrehajtó hacsak a törvények értelmében gyakorolhatja.« Már pedig az 1848. évi III. törvénycikk megállapítja, hogy a kormánynak felelősnek kell lennie, a felelősség alatt pedig Lányi kivételével mindenki azt érti, hogy a többségből kell fakadnia. A kormány fennállása tehát kétségtelenül törvénytelen. Kérdés azonban az, hogy a törvénytelen kormány rendeletei, az általa ellenjegyzett kinevezések, ha egyébként a törvényvel nem ellenkeznek, érvénytelenek-e és a polgároknak joguk van-e az engedelmességet irántuk megtagadni? Apponyi erre a kérdésre nem-mel felel. Ha a polgárok az engedelmességet megtagdnák, ebből anarchia támadna, a kormány pedig vétket súlyosbitana, ha — már helyén törvénytelenül megmaradva — a szükségessé váló intézkedéseket elmulasztaná.

Erre vonatkozóan példát hoz fel Apponyi. Felteszi, hogy gazdatisztjének felmoadt, de az helyéről nem távozott. Ennek a jogtalanul helyében maradt gazdatisztnek azért kötelessége az aratási, szántási munkákat elvégeztetni, különben urának újabb károkat okozna; a cselédeknek pedig kötelességük, hogy a gazdatiszt rendeleteinek egyelőre engedelmességgel tartsanak. A törvénytelen kormány a kormányzással járó

kötelességeket a törvény értelmében teljesíteni tartozik és nem hivatkozhat például az adó-megtagadás folytán előállott penzhiányra, mert azt a helyzetet az ő törvénytelen hatalmon maradása okozta.

Fejérváry utazása.

Báró *Fejérváry* Géza ma reggel eljött Bécsből és ma délután 1 óra 40 perczkor érkezik meg Budapestre a nyugati pályaudvarra. Bécsi tudósítónk értesülése szerint Fejérváry még hazautazta előtt telefonice érkezett Lányi miniszterrel és Popovits államtitkárral és velük még a mai nap folyamán, megérkezése után azonnal fog érkekezni.

Kossuth a szociálistákról.

Kossuth Ferencz tegnap reggel cikket írt a *Budapest*-be, a függetlenségi párt hivatalos lapjába az általános választói jogról és a szociálistáknak a függetlenségi párttal szemben való viselkedéséről. A cikk címe: Küzdjük ki azok jogát, kik gyaláznak. Tartalma pedig nagyjában a következő:

A nemzetközi szociálistákkal *Kristóffy*, illetve a törvénytelen kormány czélt ért. Sikertől őket a koalíció és különösen a függetlenségi párt ellen fölingerelni. A magyar nép azonban jól tudja, hogy *Kossuth* mióta hazajött állandóan a függetlenségi eszmékért küzdött. A szociálistákat mindig védte és küzdött a népjogokért. Azonban mikor ő magyar népről beszélt, csak olyat ért, amely hazáját szereti. A hazaszeretet első föltétel a jogbírhathatáshoz.

Ennek daczára a függetlenségi párt meg fogja valósítani az általános szavazati jogot, csak úgy, mint az önálló magyar hadsereget, az önálló vámterületet, az önálló nemzeti bankot, stb., stb., mindezt, amikor alkalma és lehetősége lesz ezt megtenni. De nagy elvei közül egyiket sem fogja megvalósítani a másik árán, egyik elvéről sem fog lemondani a másikért.

Megfigyelések.

Nagy nap volt Nagyváradon a múlt vasárnap. Népgyűlést tartottak a piacz-téren a nemzetközi szociálisták, *Kristóffy* ur fegybarátai az általános és tisztes választói jog mellett agitálva. Nemzetköziesek, tehát ők már felül emelkedtek a hazának szűk, ósdi fogalmán. Jobban fáj nekik a chilagói szátrájkolók baja mint a világosi katasztrófa.

És szidták szörnyen a koalíciót, külön-

az üzletet s kocsi száll. Pacarrito villámgyorsan ugrott fel a hátulsó bakra s míg a kocsi tovarobogott, helyéről láthatta, mint dugta ki ijedt fejét az ablakon »az ő hölgye«, mint terjeszti felé karjait s szinte hallani vélte szívetépő sikoltását: »Oh ments meg Pacarritom! Ments meg!«

Nagyon hosszú volna elmondani azt a ravas furfangot, amivel Pacarritonak sikerült az ideálja rablójának palotájába befurakodni.

Elég az hozzá, hogy a fiu ugyanabba az utcába férközött be mint egyszerű utcaseprő. Egy nap szive vágya annyira felbátorította, hogy átlépte a kaput, felsurrant a lépcsőkön és egy kis szalon ajtajában dermedve állt meg.

A szőnyegen hevert az ő szerelmese mozdulatlanul, összetépett ruhában, s egyik keze ki volt törve. Így kellett hát őt viszontlátni? Zokogva borult az eszményképre s forró csókjaival borította el a szeény megkínzott kis alakot, s a martir fájdalmas szemekkel nézte hű lovagját.

Istennek hála tehát még él!

A szomszéd szobában léptek zaja hangzott; Pacarrito karjaiba kapta kedvesét s villámgyorsan futott a szabadba, aztán szaladt, szaladt, míg a fáradságtól kimerülve, lábai fel nem mondták a szolgálatot. Kedvesét hű szívére szorítva, lefeküdt a földre, mély álomba merült és az éj sötét fátyola ráborult a vakmerő szoktetésre.

De oh, csoda! A megsebesült nemes hölgy újra teljesen magához tért s lovagja őt ismét eredeti szépségében látta. Forró köszönetet mondott megmentéséért s biztosította a fiut, hogy törhetetlen hűsége forró szerelmet fakasztott a szívébe. A szegény utcagyerek álmában elragadtatva hallgatta a hölgy szavainak melodiját s aztán együtt beléptek az árnyak nisztikus birodalmába . . .

Mikor a ragyogón fényesre világított bálterembe beléptek. Pacarrito ámulva nézett körül. Egy csomó miniatür-hölgy és lovag mozgott körülötte, akik nagyon hasonlítottak a játékosbolt kirakarában látott bábukra. Az ő előkelő kísérőnője felvilágosította, hogy ő a fejedelmője ez apró népségnek s aztán a társasághoz fordult:

— Hölgyek és urak! Bemutatom don Pacarrito de las Migajezt, aki ma esti ünnepélyünkön vendégünk lesz.

Minden szem feléje fordult, de a szegény fiu szégyelve rongyos ruháit, meztelen lábait, pírulva sütötte le szeméit. A hercegnő megértette s intésére egy csomó lakájnak öltözött majom egy spanyolfal mögött fényes ruhába öltöztette, s keblére egynéhány ragyogó érdemcsillagot akasztott.

Pompás lakomához ültek. A vendégsereg élénk társalgásba merült, de Pacarrito — érezve

tudatlanságát, csak azért nyitotta ki a száját, hogy a felséges ételekből kivegye a részét. Egy lovag nagyon gunyos szemekkel méregette a szegény fiut, végre megszólította:

— Nagy szíveséget tenne don Pacarrito, ha nekünk néhány sorsjegyet ajándékozna, amennyiben pedig ezt nem tenné, indítványozom, vegyük el tőle a szép ruhákat, s az érdemrendeket.

E szavakra viharos kacagás támadt.

— Helyes! Helyes! — kiáltották mindenfelől — Ide a sorsjegyekkel!

A szegény fiat szörnyű zavarba hozta e sértés, de mikor egy kenyérgolyóval megdobták az orrát, elvesztette a türelmét és dühösen ütött szét bántalmazói között. Iszonyu tumultus keletkezett, a hölgyek ideggörcsöket kaptak, a lovagok ordítottak, végre míg egy kicsit lecsillapult a veszedelem, a hercegnő asztalt bontatott s karon fogta vendégét, hogy lakosztályába vezesse . . .

— Kedves Migajez, a te bátor férfias fellépésed csak növelte a szerelmemet s ezért kérlek légy a férjem . . .

— Oh kegyelmes hercegnő! — kiáltott Pacarrito — szavai oly boldoggá tesznek, hogy képtelen vagyok hálámnak szavakat adni.

— Szép? De figyelmeztetlek, hogy ha fér-

sén annak gerinczét, a függetlenségi pártot. Talán azért, mert ez a párt követelte, programjának sarkalatos pontjává tette az általános szavazati jogot, titkos és községenkénti szavazással már ezelőtt 30 évvel, amikor a jakabokányisták még nem is léteztek?! — Dehogy!

Szidták azért, mert nem akar lemondani a nemzet azon örök, soha le nem alkudható jogáról, hogy a magyar nyelvet akarja érvényesíteni az állami lét egyik legfontosabb ágában, a hadseregben is.

Mit nekik magyat vezényszó! Mit nekik nemzeti aspirációk! Sokkal fontosabb és sürgősebb nekik ennél az, hogy szavazati joggal, a legfontosabb állami közjoggal birjanak azok, kiknek egész működése, nyíltan bevallott elve a haza szent fogalmának legmerevebb megtagadása.

Hogy miért támadják most hátba az általános szavazati jogért is, de emellett a magyar nemzet örök igazaiért is küzdő ellenzéki tábor? . . . annak Kristóffy ur lenne a megmodhatója.

Magyarország u. n. ügyvivő kormánya szövetezik a hazát megtagadó internacionálival. Nemde magasztos, lélekemelő látvány ez?

Hja! a cél, a hivatalban maradhatás, saját nemzetének letörése, szentesíti még az ilyen eszközöket is.

*

Olvasom, kik voltak jelen jakabokányi urékon kívül azon a gyűlésen. . . Dr Dési Géza, dr Grósz Menyhért, dr Berkovits Ferencz, Gáthy Bálint, dr Edelmann Menyhért . . . egyszóval a nagyváradi szabadkőműves páholy közismert alakjai. Megjelenésük, részvételük egészen stilszerű: a hazát ismerni nem akaró internacionális szocialisták oldalán van helye az internacionális atheisták egymástól érdekszövetkezetének is.

*

Beszélt dr Dési Géza ur a testvérek közül. Lehet, hogy neki megfelelő udvart alkotni jöttek el leginkább a testvérek. — Mit is beszélt Dési ur?

»Hive vagyok az általános, titkos választói

jem akarsz lenni, le kell mondani emberi lényedről. Akarsz érettem bábuvá lenni?

Pacarrito elbámult, a herczegnő folytatta:

— Lásd általán azt hiszik, hogy tőlünk meg van tagadva minden érzelem, minden mozgás. Most már tudod, hogy ez nem igaz. Bár mi csak a gyermekek mulattatására szolgálunk, de kárpótlásul örökké élünk, mert még ha darakokra törnek is, új életet kezdünk. Nos akarsz bábu lenni?

— Igen, akarok volt a határozott válasz.

— Akkor kedves herczeg, a férjem mindörökre.

Alig mondta ki e szavakat a herczegnő, Serenissimus Migajez csodálatos változást érzett szervezetében. Elvesztett beszélni képességét, minden tagja megmereedett, s mozdulatait nem a saját akarata, hanem a belsejében elrejtett gépszerkezet vezette. Már nem érezte a szerelem forró hevét még akkor sem, mikor feleségét szívére ölelte, pedig a szíve most is vert, petyegve dobogott, mint az óra.

— Szeretsz? — kérde a herczegnő.

— Szívemből édes feleségem.

— Enyém vagy örökké s én a tied — és égő piros viaszajkaival megcsókolta a férjét.

E perczen tizenketőt ütött a toronyóra — óriási láрма támadt mindentől.

— Ütött az óránk! — hangzott mindenünnen.

A bábuk üdvözölték az új évet s pár

jognak. Meg fogjuk azt valósítani Tisza Istvánnal, ha lehet, — de Tisza ellenére is, ha kell. — Ez a szabadelvűség dogmája. Éppen azért az aug. 23-iki pártértekezleten fel fogom vetni a kérdést, akarja-e ezt mindenekelőtt a párt, vagy nem? És ha nem teszi magáévá indítványomat, azonnal kilépek a pártból.

Ilyen erős, férfias kijelentések után érthető érdeklődéssel vártam az u. n. szabadelvűpártnak tegnapi gyűlését. Dési ur csakugyan felszólt. Talán fülébe dörögte Tiszának és az általános szavazati jogot ellenző többi klubtársának vasárnapi kemény szavait? . . . Dehogy! Nem szólt ő erről a kérdéssel egy árva szót sem. Ehelyett keményen nekirugaszkodott Miklós Odönnek, hogy ez hogyan meri támadni Tiszát, aki pedig kemény cikket irt az általános választói jog ellen.

Álljunk meg itt egy kissé.

Miért felejtette el Dési ur a kérdésnek keményen megígért felvetését a pártkonferencián? Hiszen vasárnapról szerdáig nem olyan hosszú az idő, hogy okvetlenül el kellett volna ezt felednie. És miért tört lándzsát azon Tisza mellett, ki ellen vasárnap erős támadást helyezett kilátásba az általános választói jog ellenzése miatt? Ezek olyan kérdések, melyekre a rendes polgári észjárás megfelelni nem tud: ez már a magasabb politika!

Milyen szép is az a férfias egyenesség és következetesség! És milyen szép a szerénység fiatal embernél; különösen idősebb, országos tekintélyű, nagy multu ember irányában; még ha azt Miklós Odönnek hívják is. Miklós Odönnek ki nyíltan mer elítélni nyilatkozni Tisza Istvánnal szemben, kinek sikerült tönkretenni az egykor mindenható pártot.

Bajos volna elhinni, hogy a Dési ur által nyújtani kívánt élet elixir képes legyen talpra állítani azt a végvonaglásban levő hullát, a szabadelvűpártot. Meghalt az alaposan és örökre, a feltámadásnak minden reménye nélkül.

Mi lesz most az általános választói joggal . . . mindent megelőzőleg . . . Tisza ellenére is, ha kell? Mi lesz a pártból való ki-

percz mulva a sötét éj takarta be a herczegnő palotáját.

A sötétben mondhatatlan egyedül érezte magát a herczeg. Félelem fogta el, szeretett volna sikoltani, de hang nem jött ki ajkain s az egész éjjelt meredt mozdulatlanágban állva töltötte el.

Eljött a hajnal s a szemben levő nagy tükörről látta, hogy ismét a régi rongyos külseje van, csak hogy mindene, — még a kezében tartott újságok is, — egyforma színnel volt bemázolva:

— Semmi kétség — gondolta — én terracotta szobor lettem.

Körülötte még néhány játékszer, hábuk és magához hasonló figurák álltak.

— Borzasztó — hiszen én a kereskedő kirakatában vagyok!

Egy kereskedőseged vigyázva emelte fel, leporolta s visszatette helyére, akkor észrevette, hogy a lábaihoz egy kartonlap van kötve s azon nagy betűk jelezik az árát:

— Kétszáz pezeta! Drága vagyok nagyon drága!

Aztán végtelen szomorúsággal gondolt a szeg herczegnő szavaira:

— Bábu leszel — bábu maradsz mindörökké . . .

lépéssel? Mi lesz az internacionális szocialista fegyvertársakkal?

És a testvérek vajjon melyik Dési Gézának fognak ezután assistálni? Az egyetemes emberi jogért, az általános szavazati jogért Tiszával is szembeszállni ígérőnek, avagy a Tiszaért meghalni akarónak?

Ez az a kérdés, mely miatt nem tud aludni egy egész ország. A magyar politikai élet válsága, hazánk alkotmányának veszélyben forgása ehhez képpest kismiska.

Nemde?!

. . . . f.

Nemzetközi alkoholizmus elleni X. kongresszus.

Az 1903. év április havában Brémában tartott nemzetközi alkoholizmus elleni IX. kongresszus elhatározta, hogy a nemzetközi X. kongresszus 1905. évben Budapesten fog ülni. A szervező-bizottság — főleg a külföldi érdeklődők kívánságának megfelelően — megállapította, hogy a kongresszust 1905. évi szeptember hó 11-től 16-ig bezárólag tartja meg. A kongresszus végleges munkarendjét a szervező és végrehajtó bizottság most teszi közzé:

Hétfőn, szeptember hó 11-én, délután 4 órakor a »Nagyországi Nőegyesületek Szövetsége« által rendezett nyilvános gyűlés a Mücsarnokban. Előadók: Gray — London, Hoffmann — Bremen, Kassowitz — Wien, Gonser — Berlin, Wakely — London. Este fél 9 órakor ismerkedési estély a Mücsarnok kupolatermében.

Kedden, szeptember hó 12-én, délelőtt 10 órakor a Mücsarnokban: 1. A kongresszus megnyitása. 2. A kongresszus tisztikarának megválasztása. 3. Hivatalos közlések és üdvözlő iratok felolvasása. 4. Ünnepi előadás, tartja Prof. dr Gruber — München: Az »én« egészségtana. (Vita nélkül). Délután 3 órakor a Mücsarnokban: 1. Az alkohol befolyása a szervezet ellenálló képességére, különös tekintettel az átöröklésre. Referensek: a) Prof. Laitinen Helsingfors; b) Prof. Weigand — Würzburg. 2. A műbor hygienikus jelentősége. Referens: Prof. Liebermann — Budapest. Este 8 és fél órakor. A magyarországi abstinentes egyesületek estélye. Rendezi: Az Országos Magyar Alkoholellenes Egyesület a Nemzetközi Good Templarrend Magyarországon, az Alkoholellenes Munkás-Egyesület és az Alkoholélvezetől Tartózkodók Egyesülete (Erdély). Előadók: Juliusburger — Berlin: Abstinens és világnézet; Lutoslavsky — London: Az abstinentia Lengyelországban; Ernst — Zürich: Az abstinentes mozgalom Svájcban.

Szerdán, szeptember hó 13-án, délelőtt 9 órakor a Mücsarnokban: 1. Alkohol mint tápszer. Referens: Prf. Kassowitz — Wien. 2. Alkohol és nemi élet. Referens: Prof. Forel — Chigny pres Morges. Délután 3 és fél órakor a Mücsarnokban. 1. Alkohol és büntetőtörvény. Referensek: a) Prof. Lombroso — Turin; b) Prgf. Bleuler — Zürich; c) Prof. Vámbéry — Budapest. 2. A szeszes italok végzetes hatása az afrikai benszülöttekre. Referens: Müller — Groppendoff. Este 8 órakor. Katolikus estély. Rendezi a katolikus egyesületek szövetsége. Előadók: Kapitza — Tichau. Orel — Wien, Dür — Krumbach, Lénard — Veldes, Csillag — Budapest, Geócze — Budapest, Vragassy — Budapest. Betegségélyző-pénztárak gyűlése. Előadó: Schwarcz — Budapest. Internationaler Alkoholgegnerbund összejövetele.

Csütörtökön, szeptember hó 14-én, délelőtt 9 órakor a Mücsarnokban: Iskola és nevelés az alkoholizmus elleni küzdelemben. Referensek: a) The Hon ble Mrs. Eliot Yorke — Southampton; b) Hähnel — Bremen; c) Eötvös — Szolnok; d) Fischer — Pozsony; e) Kirschaneck — Szentistván. Délután 4 órakor a magyar kir. Orvosegyesületben. Elmeorvosok

összejövele. Előadók: a) Delbrück — Bremen: Abstinencia az elmegyógyintézetekben; b) Waldschmit — Berlin: Az iszákosok gondozásának jelenlegi állása Németországban; c) Bezola — Ermatingen: Az alkoholizmus gyógytana; d) Michel és Legharain — Paris: Az iszákosok gyógyítása; e) Juliusburger — Berlin: Belátás hiánya az iszákosoknál. Este 8 és fél óraker, Budapest székesfőváros estélye.

Pénteken, szeptember hó 15-én, délelőtt 9 óraker a Mücsarnokban. 1. A munkások kulturális törekvései és az alkohol. Referensek: a) Vandervele — La Hulpe; b) Kiss — Budapest. 2. Alkohol és munkaképesség különös tekintettel a katonai trainingre. Referens: Mítander — Föllinge. Délután 3 óraker a Mücsarnokban. Az alkohol ipari felhasználása, mint az alkoholizmus elleni küzdelem eszköze. Referensek: a) Dazinska-Golinsaa — Krakow; b) Klamp — Budapest; c) Malcomes — Budapest. Este 8 és fél óraker. Egyetemi hallgatók estélye. Előadók: Holischer — Pirkenhammer, Enderstedt — Stockholm, Deutsch Frida — Wien, Tarczai — Budapest.

Szombaton, szeptember hó 16-án, délelőtt 10 óraker a Mücsarnokban: Az italmérés reformja. Referensek: a) Eggers — Bremen; b) Legrain — Paris; c) Helenius — Helsingfors. Délután 3 óraker a Mücsarnokban: Az alkoholizmus elleni mozgalom szervezése. Referensek: a) Wlassak — Wien; b) Máday — Budapest; c) Stein — Budapest. Este 8 és fél óraker. Népgyűlés. Rendezi a kongresszus munkás bizottsága. Szónokok: Forel — Chigny, Fröhlich — Wiener-Neustadt, Kiss — Budapest.

Vasárnap, szeptember hó 17-én. Kivándulás a Balaton mellé. Budapest déli vasút — Siófok — Balatonfüred — Siófok — Budapest.

A kongresszuson való részvétel, valamint mindennemű más bejelentés dr Stein Fülöp főtitkár czimén a nemzetközi alkoholizmus elleni X. kongresszus irodájába intézendő. A kongresszusra vonatkozó mindennemű felvilágosítás itt nyerhető. Az iroda czime f. évi szeptember hó 1-ig Budapest, IV., Központi városháza, azontul VII., Mücsarnok, Városliget. A kongresszussal kapcsolatban rendezendő kiállításra vonatkozólag bővebb felvilágosítást ad dr Kovács Gyula kir. tanácsos, a kereskedelmi muzeum igazgatója (V., Váci-körut 32.) A kiállítandó tárgyak Budapest, VII., Mücsarnok Városliget czim alá küldendők. A kongresszuson való részvételre a jelentkezéseket lehetőleg szeptember hó 1-ig kell beküldeni. A kongresszusi tagdíj 6. korona. A pénzküldemények a végrehajtó-bizottság pénztárosához Tauffer Károly gyógyszerészhez (Budapest, VI. Teréz-körut 39.) czimzendők. Kedvezményes vasuti jegyek.

A katolicizmus régen küzd az alkohomérge ellen. Németországban és már legutóbb Ausztriában is hatalmasan szervezkedik a hitvallásos keresztény társadalom az alkoholizmus legyőzésére. A katolikus nagygyűlések nyomán nálunk is megindult az akció. Mértékletességi szakosztály alakult. *Keresztény Mértékletesség* czimű időközi lap indult meg a munkásság előkészítésére Gyürky Ödön kezdeményezésére, amelyet nagyrabecsült vezércikkírónk Kirschaneck Ödön baranyaszentistváni plébános, országosnévű közgazdasági író szerkesztett. A Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége éppen vele képviseltette magát a brémai kongresszuson. Azóta a legközelebbi multban örvendetes lendületet vett a mozgalom. Ennek hatása és eredményeként szerepel a nagy programban a katolikus estély, amely fényes lefolyásnak és kiváló eredménynek ígérkezik. A programon kívül szeptember 13-án délután 5 óraker, az estélyt megelőzőleg

lesz az egyházmegyei kiküldöttek szervezeti ülése, amely községenként kívánja a teendőket megállapítani. Ugyancsak a hivatalos munkarend keretén kívül szeptember 14-én este 7 óraker *alkoholellenes katolikus népgyűlés* lesz. A külföldi katolikus antialkoholisták legnevezetesebb vezéregyéniségei vesznek részt a kongresszuson. A magyar püspökök egymásután jelentik be az egyházmegyei képviselőket. Az esztergomi főegyházmegyének a mértékletességi szakosztályban állandó régi képviselője Laczó Viktor dr, a kalocsai érseki megyéé Révay Tibor dr érseki másodtitkár, a székesfehérvári püspöki megyéé pedig Szentiványi Károly bodajki plébános. Ujjonnan bejelentett képviselők eddig az erdélyi egyházmegye részéről: Szabó György nagyernyei esperesplébános, a beszercebányai egyházmegyéből: Gröne Lajos vicerektor, a nyitrai egyházmegye területéről: Jeszenszky Alajos apátkanonok, a szombathelyi egyházmegye nevében: Boda János dr, a veszprémi egyházmegye részéről: Perényi Antal szentszéki ülnök, árva-házi igazgató, a csanádi egyházmegyéből: Pacha Ágost püspöki titkár. Hozzájuk csatlakoznak a külföldi egyházmegyei deputátusok.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Aug. 31. Képviselőválasztás Biharon.

Szept. 2-3. Iparosifjak színelőadása.

Szept. 23-25. Lövészegylet tenisz-versenye.

Ő prédikál szeretetről.

Dr V. Zs. föláll a katedrara és prédikál — a szeretetről. Oh, Oh! Nem polemizál, nem kisebbit, hanem felvilágosít, meggyőz és megbékít. Mondja ő. Szóval prédikál.

Nekem úgy tetszik, inkább védbeszédet tart azok mellett, a kik ellenségei a szeretetnek. No de legyen neki hite szerint; világért sem üldözöm abban a hitében, hogy ő szeretetről prédikál.

És annyira elfogja a szeretet, hogy nagyon megbotránkozik multkori nyilatkozatának azon passzusán, hogy kész vagyok üldözni is azokat az elvetemült embereket, a kik akarják irtani mások lelkéből a hitet.

Pedig ezen nincs mit megütközni. Mert ha veszedelmesnek tartom működésüket, természetesen arra kell törekednem, hogy az ilyeneknek minél kevesebb terük és alkalmuk legyen lélekölő terveik végrehajtására, hogy minél kevesebb kárt tehessenek mások lelkében.

Ez, gondolom, elég érthető argumentum. De ha minden áron bibliai argumentumot akar dr V. Zs. — ilyenekkel is szolgálhatok bőven.

Azt talán dr V. Zs. is tudja, hogy a szelidség eszményi példaképe az Ur Jézus Krisztus korbácsot font és azzal üzte ki a templomból kufárokat. Talán arról is tud dr V. Zs., hogy Szt. Péter halállal büntette a csaláson és hazugságon ért Ananiást és feleségét. Arról is hallott bizonyára, hogy Szt. Pál kizárta a korinthusi hitközségből azt, aki erkölcstelenségével megbotránkoztatta a hiveket.

De úgy látszik ismeretlen előtte a bibliából *Elimas büntetése*, pedig ez éppen idevág a mi polemikához. Jónak látom azért részletesen közölni az *Apostolok cselekedete* nyomán (13. fejezet 6-12. veres) a következőket:

»És eljárván az egész szigetet Páfusig, találának egy búbajos, hamis próféta zsidóférfiut, kinek Bar-jézus vala neve.

Ki a helytartóval, Szergius Pál, értelmes férfiuval vala. Ez Barnabást és Sault híván, óhajtá hallani az Isten igéjét.

De ellenök álla *Elimas*, a búbajos, (mert ezt jelenti az ő neve), a helytartót el akarván a hívről téríteni.

Saul pedig, ki Pál is, betelvén Szentlélekkel, rája tekinté,

mondván: *Oh minden csalárdsággal és álnoksággal teljes, ördög fia, minden igazság ellensége! nem szünsz e meg elfordítani az Ur igaz utait?*

És most ime az Ur keze terajta és vak leszsz, nem látván a napot egy ideig. És azonnal ráesék a homály és sötétség és kerengvén, keres vala, ki neki kezét nyujtsa.

Akkoron a helytartó látván a történt dolgot, hive, csodálkozván az Ur tanítványán.

Dr V. Zs. azt mondja, hogy Nagyváradon nincsenek ilyen Elimasok, akik mások hitét bolygatnák. Ha így van, akkor kérem ne nyugtalankodjék az én »harcziasságom« miatt. Én csak azt üldözöm, aki hitemet vagy papi jellegemet támadja. Örülni fogok, ha nem lesz rá alkalom. Sajnos, hogy idáig elég sok volt.

Dr V. Gy.

* **Személyi hírek.** Székely István pápai kamarás, egyetemi tanár, a hittudományi kar dékánja Nagyváradon időzik. — Dr Papp Oszkár honvéd törzsorvos Nagyváradra érkezett. — Dr Kovács S. János felső kereskedelmi iskolai igazgató nyári üdüléséből tegnap hazakerkezett s az iskola vezetését átvette.

* **Polgármesterek kongresszusa.** A mult évben Nagyváradon tartott polgármesteri értekezlet határozata folytán az idei értekezlet szeptember 11-én Pancsován lesz, a hol most tudvalevőleg ipari és mezőgazdasági kiállítás is van. A kongresszuson Nagyvárad is képviseltetni fogja magát s Rimler Károly polgármester vesz részt a polgármesterek tanácskozásán. A kongresszus napirendjén mindjárt az elnöki jelentés után tárgyalni fogják a városok közgazgatási reformját, külön városi törvényalkotását, az állami funkciók teljesítése alól való fölmentés, a cselédek illetősége ügyében kiadott belügyminiszteri körrendelet módosítását. A jövő évben Kassán tartandó kongresszus napirendjének megállapítása, elnök és alelnök megválasztása a jövő évre marad.

* **Miniszteri kiküldött a villamos vasut ügyében.** Dubszky Alfréd kir. főmérnök, kereskedelemügyi miniszter megbízásából tegnap Nagy-Váradon időzött, a villamos vasut építése ügyében. A miniszter kiküldötte megtekintette a villamos vasutépítést s tanácskozott a vasut társaság igazgatójával s a városi főjegyzővel és főmérnökkel. Megbeszéltek ez alkalommal a villamosáramtartók elhelyezésének kérdését is.

* **A gázgyár és a város.** A gázszelzés felmondása óta húzódik az összekülönbözés Nagy-Várad városa és az itteni gázgyár között. A város azon álláspontra helyezkedett, hogy a közvilágítás beszüntetésével a gázgyárnak megszűnt minden joga a városi területeken s a csövek felett csak hatósági engedéllyel bonthatják fel a kövezetet. Viszont a gázgyár a szerződésre hivatkozva, továbbra is jogot tart a kövezet felbontásához csupán azt ismeri el, hogy közbiztonsági tekintetből kell a kövezet felbontását bejelenteni. A városi tanács a gázgyárral szemben meghozta a végzést, amely ellen most a gázgyár telebbezést adott be. Mindenesetre ideje volna már, hogy a kérdést végérvényesen tisztázza a két fél s vége szakadjon a torzsalkodásnak.

* **Kossuth-szobor a városházán.** A Szacsavay-szobor elkészítése tárgyában Nagy-Várad város törvényhatósága egy bizottságot küldött ki azzal, hogy a szobor elkészítésére tegye meg az intézkedéseket s eljárásáról tegyen jelentést. A kiküldött bizottság tudvalevőleg *Margó* Ede jónévű fiatal szobrászsal óhajtja a Szacsavay-szobrát elkészíttetni. *Margó* Ede tegnap Nagy-Váradon járt s egy 40 cm. magas kis Kossuth-szobor mintát hozott magával, a melyet diszes vörös márvány talpazaton a polgármester íróasztalán helyezett el. A csinos szobor Kossuth Lajost szónoki poseban, magasra emelt jobbkézzel ábrázolja. A művész ezen szobormintával is igazolni akarja alkotó képességét.

* **A vasutasok minősítéséről szóló szabályrendelet módosítása.** A nagyvárad vasutasokat is nagyon érdeklő rendeletet adott ki *Vörös* László kereskedelmi miniszter. Ugyanis a miniszter módosította a vasuti alkalmazottak minősítése tárgyában még 1888-ban kiadott szabályrendeletben foglalt határozmányokat. A módosítás lényeges része abban áll, hogy a vasuti számviteli, ellenőrzési, pénzügyi és anyagkezelési szolgálati ágaknál alkalmazottak szintén csak abban az esetben nevezhetők ki végleges minőségű hivatalnokokká, ha a vasuti tisztképző tanfolyamon az előírt zárvizsga sikeres letétele alapján képesítő bizonyítványt nyertek.

* **Bérmálás egyházmegyénkben.** *Belopotoczký* Kálmán dr. tábori püspök tegnap *Furtán* osztotta ki a bérmálás szentségét. Ma pénteken egymásután az egyházmegye két községében bérmál a püspök, *Berettyó-Szent-Mártonban* és *Mező-Peterden*. A délutáni órákban *Belopotoczký* püspök kíséretével *Nagyváradra* jön kipihenni az eddigi fáradalmakat, de már holnap szombaton reggel ismét utra kél a püspök s *Sályi*-ba megy ki bérmálni.

A bárándi bérmálásról, melyről már tegnap megemlékeztünk, utólag a következő részleteket közlik velünk. *Belopotoczký* Kálmán dr. tábori püspök kedden augusztus 22-én este félnyolcz órakor érkezett a községbe, amely előtt *Bakacs* Béla dr. járási főszolgabíró tényes bandérium élén fogadta. Hosszu kocsisor kíséerte a főpásztort a községhezáig, ahol szép diadalkapu alatt, melyet *Benedek* Mihály állított, a község apraja-nagyja várta. A templom előtt harminczhat fehér ruhás leány állott sorfalat. Közülök *Seres* Mari takaros köszöntőt mondott, *Demjén* Emmácska pedig pompás virágcsokrot nyújtott át a püspöknek, aki nyájasan megköszönte a gyöngéd figyelmet. A templom ajtajában *Végh* Vincze bárándi plébános fogadta a bérmáló főpásztort, mire a hivek az »Isten hozta hü nyájához« egyházi éneket énekelték. A bérmálás szerdán, augusztus 23-án kezdődött délelőtt 9 órakor s 11 óráig tartott. A püspök ez alkalommal 225 bérmálandónak adta föl a szentséget. A fásztort és lélekemelő szertartás végeztével a főpap kíséretével a róm. kath. népiskolát látogatta meg. Később a hivek küldöttsége tisztelgett *Demjén* Márton vezetése alatt. A püspök szívélyesen fogadta a tisztelgőket, megköszönte az ünnepeltetést s különös figyelmükbe ajánlotta az iskolát. Délután 1 órakor gazdag lakoma következett a plébánián, huszonöt résztvevővel. *Végh* Vincze a házigazda, magas vendégére ivott áldomást. Mire maga a püspök is felszólalt és pohárköszöntőt mondott. *Szabó* református lelkész mondott még szép tósztot a felekezeti béke s az eddig ápoltt jó viszony hangsúlyozásával. *Belopotoczký* püspök aztán délután öt órakor bandériemtől kísérve elhagyta a falut. A lovasok egészen *Furtáig* kísérték.

Este a katolikus olvasókörben 40 teritékű bankett volt, amelyet *Bodnár* Antal rendezett s igen kellemesen folyt le.

* **A villamos vasut áramfeszültsége.** A kereskedelmi miniszter ismét küldött egy leiratot Nagyvárad városához a villamos vasut ügyében, amelyben a villamos vasut üzemfeszültségét állapítja meg. A miniszter ugyanis a villamos vasut hálózatán alkalmazandó vasuti munkaáram legnagyobb üzemfeszültségét, az előírt 500 volt helyett, a városi villamvilágítási telep kapcsolótáblájának gyűjtősinjén mért 550 voltban állapítja meg.

* **Kinevezés.** A nagyvárad m. kir. pénzügyigazgató a belényesi királyi adóhivatalnál üresedésben volt díjas gyakornoki állásra *Molnár* Aladár belényesi lakost nevezte ki.

* **Az össi-i—nagyvárad vasut szerződése.** Az össi vasut állomás és Nagyvárad között tervbe vett vasut tudvalevőleg a Rhédekertig lenne vezetve s itt összeköttetést nyerne a villamos vasutal. Ez a vasut annál inkább érdeklő Nagyvárad városát, mert tervbe vette azt is az engedélyes: dr. *Okolicsányi* Zoltán budapesti ügyvéd, hogy Össit a bihar-püspöki állomással közvetlen összeköttetésbe hozza egy vasuti vonallal s ezáltal a teherforgalom nagy része az ugyis szűk várad állomástól eltereltetik. Az össi-i—nagyvárad vonalra vonatkozó terület használati szerződést tegnap állapították meg a városházán. A szerződésbe pótlólag felvették, hogy a baromvásártér korlátainak áthelyezési költségeit a vasutvállalat viseli, továbbá a vasut vonal mentén szükséges utburkoló anyagot a vállalkozó szerzi be. (A városi villamos vasutnak a város adja a szükséges nyers anyagot, de ezért a villamos vasut társaság 10.000 koronát fizet.) Most már Nagyvárad város részéről mi sem áll utjában, hogy dr. *Okolicsányi* Zoltán az össi-i—nagyvárad vasutat kiépítse.

* **Szacsavay-utca kikövezése.** Szacsavay-utca háztulajdonosai mozgalmat indítottak, hogy Nagy-Várad városánál kieszközöljék Szacsavay-utca gyalogjárójának kockakövekkel való kiburkolását. Azokat a kockaköveket kérik e célra, amik a főutca aszfaltozása révén kikerültek. Már gyűléseztek e tárgyban, sőt deputációban is jártak a polgármesterhelyettesnél. Tegnap pedig dr. *Altman* Jakab és még 17 városatya intéztek kérvényt a városhoz, amelyben Szacsavay-utca kikövezését kérik. A kérvény a közgyűlés elé kerül.

* **Lobkovitz csapatfőfelügyelő lesz.** Mint Budapestről írják *Lobkovitz* herceg budapesti hadtestparancsnok az őszi hadgyakorlatok befejezése után csapatfőfelügyelővé fog kinevezettni. Utódja *Ausperg* gróf altábornagy galicziai lovas hadosztály parancsnok lesz. — *Rheinländer* és *Waldstätten* táborszernagyok nemrégiben történt nyugdíjaztatása következtében két csapatfőfelügyelői állás üresedett meg. Az egyiket — mint jeleztük — *Lobkovitz* foglalja el, a másikat pedig *Galgóczy* táborszernagygyal fogják betölteni.

* **Piromániku szobaleány.** Említettük, hogy *Mező-Peterd* községben *Csanak* Jenő birtokán tegnapelőtt nagy tűz pusztított. A tüzeset, mint értesülünk, nem *Csanak* Jenő birtokán fordult elő, hanem *Elek* Gusztávné kuriájában, a községben égett le a faskamara és egy nagy góré. A nyomozás kiderítette, hogy a tűz gyújtogatásból keletkezett s *Biró* Eszter, az *Elek*-család szobaleánya gyújtotta fel a faszint pyromániából. Ez már a hatodik tüzeset volt rövid idő óta a községben s mindegyiket ez a szerencsétlen leány mániája okozta.

* **Alaptalan panasz.** Folyó hó 21-én a rendőrség bünygyi osztálya kiadott közleményében megemlítette *Lunkán* Lászlóné ama panaszát, mely szerint *Markovits* Czili az ő zálogjegyét jogtalanul vissza tartotta. A rendőrség a nyomozat során megállapította, hogy a rosvott multu *Lunkán* Lászlónénak eme panaszja teljesen alaptalan.

* **A rablógyilkos felesége.** *Ujlaky* Zsigmond, a szalárdi gyilkos tudvalevőleg a csendőrök elől azzal menekült meg, hogy agyonlőtte magát s most már a sárgaföldben pihen. A csendőrség azonban folytatja a nyomozást az irányban, hogy voltak-e és kik a bűntársai az elvetemült embernek. A csendőrség a gyanu alapján letartóztatta *Ujlaky* feleségét s a férje által a honvédségtől ellopott és a rablógyilkoságnál használt *Manlicher*-fegyverrel együtt beszállította az ügyészség fogházába.

* **Ifju tolvajsözövetkezet.** Tegnap egy öt ifjúból álló tolvajsözövetkezet került a rendőrség kezére. *Veigl* Miklós Széchenyi-szállóbeli portástól tegnapelőtt két pár új női cipőt loptak el; ugyanezen napon a fő-utczai *Voszkaféle* üzletből egy piros színű szatyort, melyben egy fekete óra hosszú ezüst lánczsal és egy olvasó volt, továbbá *Schenker* Ella, *Rimanóczy* tündöbéli pénztárosnőtől egy ezüstös ridikült, *Barabás* Béla a *Huzella* cég üzletvezetője kárára pedig egy ezüstös diszítésű botot loptak el. A tömeges és egy napon történt lopásokban *Dienes* István nyomozó ellenőr nagy buzgalommal megejtette a nyomozást és még tegnap elfogta az egész tolvaj társaságot *Kohn* Miklós, *Farkas* Mihály, *Sulyok* Mihály, *Bleier* Lajos és *Matyucz* György urak személyében. A 15 és 22 év közt ingadozó koru ifjak habozás nélkül követték *Dienes* a rendőrségre; *Matyucz* azonban hirtelen beugrott a Biharmegyei közkorházba és ott mint beteg felvettette magát. Az ellenőr sem tágitott, hanem azonnal orvosi vizsgálat alá állította a súlyos beteget, kiről ekkor ki is derült, hogy lehetőleg mulékonyabb természetű baja van. Így azután *Matyucz* is a rendőrség börtönébe került társaival együtt. Az ellopott holmik egytől egyig megtalálták részint *Matyucz* kedvesénél *Erős* Margitnál, részint pedig *Farkas* anyjánál özv. *Farkas* Jánosnénál. Sőt *Erős* Margitnál még két darab összehajtható tábori széket is találtak, amelyeket a jeles ifjak a *Szidoli* czirkusz egyik előadásáról emeltek el a fölötté nagy tolongásban. E tömeges lopásból kifolyólag, miután valószínű, hogy a lezárt tolvajtársaságnak még vannak a városban tagjai a rendőrség figyelmzetteti a közönséget s a kereskedőket, hogy ha ilyen disztingvált külsejű csirkefogók eladásra kínálnának bármi emü gyanus portékát, az eladót szolgáltatassák át a rendőrnek.

* **A kánikulának vége.** Tegnap éjféltkor, *Bertalan* éjszakáján, a nap a szűz csilagzat jegybe lépett, ami azt jelenti, hogy a kánikulának, szabály szerint végének kellene lenni. Azonban bár egész nap derült borult, mégis nagy volta melegség tegnap is. Hőség dolgában az idej sugar ugyancsak kitett magáért. A nyár nagyobbik felében tropikus meleget jelzett a hőmérő s igen sokszor 40 fok körül járt a thermométer higánya. A hőség és eső hiánya, sokat ártott egyes helyeken s így Biharmegyejő részében is tönkre tette a veteményeket, különösen a kukoriczát, amelyet a csözés idejében támadt meg az aszály. De az emberiség is régen szenvedett annyit a melegtől és portól mint az idén és szokatlanul nagy számban fordultak elő napszurási esetek.

* **Eranus portéka.** *Potyka* Károly biharpüspöki-i lakos tegnap délelőtt egy ökörbört kínálgatott fünek-fának eladásra és mert a potom kikiáltási árral valóságos veszélyeztette a börpiacot, a rendőrségre került bővebbi kimagyarázkodás iránt. Itt hamarosan kiderült, hogy *Potyka* nem a saját ökrének bőrét árulja hanem inkább idegen gazdától loptottét. Átadták a biharpüspöki-i csendőröknek, akik egy loptott liba miatt is keresik. A libára nézve *Potyka* azt adta elő, hogy a multkoriba megtámadta őt a liba az utcán és, nehogy megsebesítse őt, kénytelen volt a liba nyakát kitékerni és subája alá rejteni.

* **Diákok ellátása.** Budapesten egy dzsentryfamilia elfogad teljes ellátásra kisebb diákokat. Francia és német nyelvű társalgás, gondos házas felügyelet. Czim a kiadóhivatalban.

* **Találtak** egy meglehetősen rossz állapotban levő szatyort. Benne két olvasót, egy pápaszemet és különféle tartalmu imádságos röpiratot és képet. Tulajdonosát felhívja a rendőrség, hogy vegye magához eme, tulajdonát képező tárgyakat.

* **Időjelzés.** A magyar királyi központi meteorológiai intézet időjelzése augusztus 25-ére: meleg, elvélve csapadék, zivatarok.

x **Dóra-crém** a legjobb pattanások szeplő, sömör és napégetés ellen ára 1 kor., Dóra-szappan 70 fillér, készíti „Kigyó,” gyógyszerár Nagyvárad, Bémer-tér Telefon: 431. szám.

Pannonia étterme és téli kert.

Első minőségű **Dreher-féle KORONA-SÖR,** termelőktől beszerzett **kitünő BOROK;** továbbá izletes villás-reggeli zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.

Tisztelettel
KARNER GYULA vendéglős.

IRODALOM.

A bizományi ügylet. Dr. *Bosóky Géza,* egri jogtanár e czímen terjedelmesebb munkát irt, a mely a napokban hagyta el a sajtót. A műre közelebről bővebben visszatérünk. Ára 5 korona 40 fillér.

TANÜGY.

Katholikus tanítógyűlések.

A Szent István-napja körül szokásos tanítógyűlésekből évről-évre kivesszik a maguk részét derék katolikus népnevelőink is, természetesen a hitvallásos népoktatás egyházi vezérferfiaival karöltve. Mint előzetesen jeleztük már az Országos Katholikus Tanító Segélyalap tegnap tartotta évi rendes ülését a Budapesti Katholikus Körben. A gyűlést az angolokiszaszonyok templomában szentmise előzte meg reggel 9 órakor. Egyházmegyénket, mint megirtuk *Palotay* László prelátnak, apátkanonok, egyházmegyei tanfelügyelő és *Strak* Gyula nagyváradai igazgatótanító képviselték. A segélyalap vagyont az egri főkapitány kezeli.

Vagyona a hivatalosan fölvizsgált számadás szerint az 1904. év végén 192,348 20 koronát tett ki. A számadásokat a közgyűlés jóváhagyta, azután ösztöndíjakat és segélyeket szavazott meg. A gyűlés általános érdeklődés mellett folyt le.

Az Országos Bizottság pedig holnap délután 10 órakor tartja gyűlését, ezuttal is a Szent István-Társulat dísztermében, mint ezt már szintén előzőleg jeleztük.

Előzőleg 9 órakor mise lesz a Jézus Szent Szíve templomban. A gyűlést dr. *szt. györgyi Jordán* Károly apát a boldogult *Steinberger* Ferencz dr. nagyváradai kanonok utóda, mint egyházi elnök nyitja meg. Világi elnök lovag *Ember* Károly. Előadásokat tartanak: *Bodnár* Gáspár, *Dreisiger* Ferencz, dr. *Prohászka* Ottokár, *Barabás* György, *Számbo-rovszky* Rezső, báró *Jeszenák* Gábor, *Bertalan* Vincze, *Guzsvenitz* Vilmos és lovag *Ember* Károly.

Beiratások a községi iskolákban. Nagyvárad város községi elemi és ismétlő iskoláiban a beiratások szeptember hó 1., 2. és 4-én naponként d. e. 8—11 és d. u. 3—5 óráig, a javító-, pót-, felvételi- és magánvizsgálatok szeptember 2. és 4-én d. e. 11—12 óráig az iskola helyiségben tartatnak meg. Az évi tandíj 8 korona, melynek fele (4) a beírás alkalmával, a másik fele pedig február 1-én. fizetendő. Fizetendő még a beírás alkalmával 50 fill. könyvtári díj és 30 fillér nyugdíjalap hozzájárulási díj. Szegény tanulók — ha azt a beírás alkalmával kérik — a tandíj fizetése alól felmentetnek ismétlő iskolai növendékek semminő díjat nem fizetnek. Rendes támtás septe. 5-én veszi kezdetét.

TÁVIRATOK.

A válság.

A konferencia után.

Budapest, aug. 24. (Saját tud. táv.) A politika berkeiben a tegnapi nagyobb emóciók után lassankint újból elcsöndesül minden. A válság unalmasan nyulik és posványosodik tovább. A szabadelvűpárti kilépések most már lassan elfogynak. Van még egy-két késői fecske, de már csak elvétve. Ma *Isssekutz* Győző és *Markbreit* Gyula léptek ki a pártból. A legelőször kilépett tizenegy, továbbá *Miklós* Ödön és *Morzányi* Károly, valamint a most kilépett két képviselő, *Isssekutz* és *Markbreit*, összesen tizenötre emelték a kilépések számát. A huszonhármakból tehát tizenötösök lettek. Ők alkotják *Andrássy* híveivel szemben az *új disszidensek* csoportját.

Bánffy nyilatkozata.

Bánffy egy újságíró előtt nyilatkozott a szabadelvűpárt együtt maradásáról. Szerinte az a körülmény, hogy *Tisza* vazallusai benmaradtak a pártkötelékében, *nem befolyásolja a helyeztet.* Más volna a helyzet akkor, ha a pártbomlás tegnap bekövetkezett volna. Ez a fordulat közelebb hozta volna a dualizmus alapjain állókat. Miután azonban a fuzió nem történt meg, ez a kombináció elesik. A szabadelvűpártnak ma már semmi döntő szerepe nincsen a válság megoldásában. Legfőleg az aknamunkák körül érvényesülhet.

Bánffy egyébként vasárnap, hétfőn, kedden Bécsben járt. Mint egy képes estílap jelenti *Bánffy* ez alkalommal fölkereste *Pittreich* közös hadügyminisztert, valamint *Beck* bárót és velük, állítólag, igen fontos kérdéseket tárgyalt. Azt a hírt azonban demantálja a Magyar Távirati Iroda, amelynek híradása szerint ebből a szenzációs közleményből semmi sem igaz.

Új kormányprogramm.

Fejérváry reggel elutazott Bécsből. Elutazása előtt *Bihar* honvédelmi miniszterrel tanácskozott, a ki azután *Pittreich* bárót kereste fel.

A fővárosban hire jár, hogy az ügyvivő minisztérium új programot fog adni szeptember 15-én az országgyűlésnek. Benne lesz az általános választói jog, a földtehermentesítés, a progresszív jövedelmi adó, valamint kisebb katonai

engedmények, amelyek fejében azonban a magyar vezényleti nyelv kikapcsolandó lenne és magasabb újonczjutalékot is kellene szolgáltatni. Előre látható, hogy ennek a programnak semmi hatása sem lenne és nem is lenne keresztülvihető semmiféle engedmény, ha még oly kedvező volna is, amely a most visszautasíthatlanul napirenden levő nemzeti követelmények sorokba szorításával kívánna érvényesülni. Ám próbálja meg az ügyvezető csoport, ha ugyan megéri szeptember közepét. Majd meg látja, hogy boldogul új programjával.

Új röpirat.

Nincsen nap új röpirat nélkül. A legújabb *Le az álarccozal* czímen jelent meg és *Tiszát* magasztalja agyba-főbe. Elárasztották vele az összes fővárosi hivatalokat. S még azt mondják, extlexben nincs az államnak pénze! A budapesti IV. kerületi előljároság tisztviselői erélyes hangu levelet irtak az *Athaeneumnak*, mint a füzet kiadójának s a röpiratot visszautasították, kifejezést adva az undornak és fölháborodásuknak. Kapcsolatosan a gomba módra szaporodó röpiratokkal megemlíthető az ismert *Zeysig* ügy. *Weiss* Julián, a Bolgár *Ferencz* régi újságjának felelős szerkesztője kijelenti, hogy a legnagyobb utánjárást fogja kifejteni, hogy az egész ügyet valódi világi-tásban láthassa és leleplezesse.

Ellenállás.

Budapest, aug. 24. (Saját tud. táv.) *Szilágy* megye mai közgyűlése határozatilag kimondotta, amiről már régen sok szó esik a megyében, hogy az üldözött tisztviselők javára, ha kell, 10 százalékos pótdót fog kivetni. *Wesselényi* Miklós báró e czélra följánlott tizezer koronáját a közgyűlés megköszöni. Az intő szöveget irattárba helyezte.

A kassai brutalitás.

Budapest, aug. 24. (Saját tud. táv.) Ma este népgyűlés volt a katonai vérengzés ügyében. Zavargás nélkül, határozott hangu, komoly tüntetéssel folyt le. *Seress* háza előtt éljenzett a nép, a katonaságot sűrűen abzugolta. *Klein* fördelő operálására két budapesti orvos érkezik.

Háboru és béke.

Budapest, aug. 24. (Saját tud. távirata.) New-Yorkból jelentik, hogy *Mayer* pétervári amerikai követ audienciáját a csárnánál úgy magyarázzák *Roosevelt* elnök a maga és más uralkodók befolyását érvényesítette. A *Sant Zeitung* jelentése szerint az orosz kormány több hajóstársasággal szerződést kötött a kelet-ázsiai orosz csapatok hazaszállítása érdekében.

Ebből itt azt következtetik, hogy Oroszországban bizonyosra veszik a béke létrejöttét.

A követ *Roosevelt*nek 500 szavazó táviratban számolt be küldetéséről. Az elnök békét remél.

Mint a párisi Matinnak jelentik *Portsmouth*-ből, hogy *Witte* Szachalin esetleges visszavásárlásáról folytatott beszélgetés során ama véleményének adott kifejezést, hogy Oroszország ezt az ajánlatot burkolt hadikárpótlásnak te-

kinti és nem fogja elfogadni. A legközelebbi konferencia szombaton, 26-án lesz.

Ha a béke létesül a mikádó az angol király meghívására Európába utazik.

REGÉNYCSARNOK.

Milverton Ágoston esete.

Írta: A. C. D.

— De végre is, mi rossz van azokban a levelekben?

— Holmes ur igen tréfás ember — felelt Milverton. — A ladi igen szellemes levelező volt. De attól tartok, hogy Doucourt gróf ezt nem tudná méltányolni. Ha ön másképpen gondolja a dolgot: ám jó, próbáljuk meg. Az egész csak üzleti kérdés. Mert végre is, ha az ön meggyőződése az, hogy kliensére nézve leghasznosabb, ha levelei a gróf kezébe jutnak, igazán kötnivaló bolondok lennének a levelekért ily nagy összeget fizetni! . . .

Ezzel felált és megragadta asztracán bundáját.

Holmes zöldült a dühtől; láttam, hogy a méreg majd szétveti.

— Várjon kissé — szolt most — ön nagyon is sietet. Hiszen a mi csak tőlünk telik, azt megteszük, hogy a botrányt elkerüljük.

Milverton visszacsoszant székébe:

— Tudtam, hogy ön is így gondolkodik — jelentette ki a gazfickó.

— De ön tudja, Éva ő nagysága nem tartozik s vagyonos osztályhoz — folytatta Holmes. — Biztosítom önt, hogy kétezer font hijján is nagyon megcsappanna az erszénye, de hétezer fontot teljesen képtelen nélkülözni. Ezért is kérem, hogy mérsékelje követelését és adja vissza a leveleket azért az árért, a melyet én önnel megajánlok. Biztosítom önt, hogy ő nagysága ennél többre nem képes.

Milverton mosolya mind jobban szélesedett és szemével hamisan pislogott:

— Igen jól tudom, hogy a mit ön kliense vagyoni viszonyáról állít igaz. De látja, az ilyen lakodalom igen kitűnő alkalom arra, hogy a barátok holmi apró ajándékkal kedveskedjenek. Annyit tünődnek szegény kis nők, mit vegyenek a boldog menyasszonynak . . . Engedje meg uram, hogy kijelentsem: ez a kis csomag levélke nagyobb örömet okozna ő nagyságának London minden gyümölcs-, avagy cukortartójánál.

— De ez lehetetlen — felelte Holmes.

— Jaj, jaj, milyen baj! — kiáltott Milverton és kis csomagot vett elő zsebéből. — Ide nézzen, határozottan álítom, hogy a szegény dámaknak rossz tanácsadók vannak . . . Látja, ez például itt — és szallaggal átkötött cimerez levélborítékokat mutatott elénk — a . . . de talán nem is volna lovagias dolog, ha a holnap nap előtt elárulnám nevét . . . Holnap tudniillik ezek a sorok már ő excellenciája kedves férjének a kezébe lesznek. És csak azért, mert nem volt rá eset, hogy egy igazán potom összeget lefizessen érte! . . . Pedig nem is esnék nehezére, csak a gyémántjait kellene becsapnia. Igazán nagy kár érte. Mondja csak, ugy-e emlékszik, mily hírtelen megszakadt Miles kiszasszony jegyessége Dorking ezredessel? . . . Éppen csak két nappal az esküvő előtt tudatták pár sorsral a Morning Post-ban, hogy az egész ügylet elmarad. És miért? Igazán, szinte hihetetlennek tetszik az egész, de valóban csekélységem mult: nem voltak hajlandók az ügy érdekében rongyos tizenkétezer fontot leszurni . . . Hát ez nem sajnálatraméltó? . . . Na és most azt kell látnom, hogy egy ilyen kiváló ember, mint Holmes ur, ingadozik, mikor a kliensének becsülete és jövője van veszedelemben! . . . Ön igazán meglep engemet!

— A mit mondtam, az igaz — felelt Holmes. — Annyi pénzt nem tudunk összeszedni. És önre nézve mindenestre jobb, ha elfogadja az általunk felajánlott összeget, mintha tönkre-

teszi ennek a hölgynek az életét, a miből önnel semmi haszna nincs.

— Ön téved, Holmes ur. Ezzel igen nagy kárt okoznék magamnak. Van nekem most legalább is nyolc vagy tíz ehhez hasonló esetem. Már most, ha kisélné, hogy Éva ő nagyságával kivételt tettem, mind a nyakamra nőnének. Azt hiszem, ért engemet?

Holmes felugrott:

— Watson? Gyorsan, kerülj csak a háta mögé . . . ki ne erzd! Nos, uram mutassa csak, hány csomagocskát van még a zsebében?

Milverton majomgyűléssel menekült a szoba egyik sarkába és hátát a falnak vetette.

— Holmes ur, Holmes ur! — kiáltott és kifelé fordította kabátja belsejét, melynek egyik zsebéből széles csövű revolver nézett felénk. — El voltam rá készülve, hogy igen eredeti módon fog viselkedni. Ezt már annyiszor megpróbálták és igen csekély haszonnal, mondhatom! Biztosítom önt, hogy tetőtől talpig felvagyok fegyverkezve, és bármikor kész vagyok arra, hogy fegyvereimet használjam. Elvégre: a törvény védelmez. Különbben az a feltevése, hogy én azt a bizonyos csomagocskát ide hoztam volna a zsebemben, szörnyen téves. Soha sem szoktam bolondságot elkövetni . . . És most uraim, mint hogy egy-két kis találkozó van még az est folyamán, azon kívül Hampsteade messze is van, távozom. Myugodtan bujt a bundájába és kezében tartva revolverét, az ajtó felé sétált. Felkaptam egy székot . . . De Holmes a fejét rázta és én újra visszatettem a székot helyére.

(Folyt köv.)

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Egy érdeklődőnek. (Helyben) Én tegnapi nyilatkozatomban nem neveztem meg senkit. Akinek nem inge, ne vegye magára. De ha már védekezik ellene valaki, kijelentem, hogy ketten is jártak nálam — éppen az ő érdekében. Nem gondolhattam, hogy ez az ő akarata ellen történt.

D. M. Báránd. Köszönet. Máskor is kérjük, mihelyt akad valami.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, aug. 24.

Buza okt. — — — — —	82.
Rozs okt.-re — — — — —	86.
Tengeri április 1906. — — — — —	40.
Zab ápr. ra — — — — —	13.36
Repcze aug.-ra — — — — —	24.6

Értéktözsde.

Budapest, aug. 24.

Oszrákhitelrészvény — — — — —	512.94
Magyar hitelrészvény — — — — —	806.50
Leszámitoló bank — — — — —	464.50
Rimamurányi — — — — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény — — — — —	649.—
Közuti vasut — — — — —	569.50
Városi villam s vasut — — — — —	2450.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 aug. 24-én.

Magyar aranyjárdék 4% — — — — —	115.50
Magyar koronajárdék 4% — — — — —	96.50
Magyar koronajárdék 3 1/2% — — — — —	87.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — — —	96.50
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény — — — — —	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön — — — — —	217.50
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön — — — — —	166.—
Osztrák járdék papírban — — — — —	100.30
Osztrák járdék ezüstben — — — — —	101.20
Osztrák járdék aranyban — — — — —	1.19
Osztrák korona járdék — — — — —	100.15
1860. oszt. államsorsjegyek — — — — —	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — — — —	16.30
Magyar hitelbank részvény — — — — —	781.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — — —	669.—
Osztrák magyar államvasuti részvény — — — — —	674.50

20 frankos aranz (Napolendor) — — — — —	19.09
Német birodalmi márka — — — — —	117.25
London vista — — — — —	239.87
Páris vista — — — — —	95.35
20 márkás arany — — — — —	23.45

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Czipőgyár épületben.

(Kossuth utca.)

Egy szép bolt helyiség azonnal kiadó, esetleg két részre osztható. 78.12

Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban 4 utcai szoba s a hozzá tartozó mellékhelyiségekből álló emeleti lakás **1905. november 1-re kiadó.**

Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál Kossuth-utca 4 szám. 1262.

Ajánlkozás.

Középkorú intelligens nő, házvezetőnek ajánlkozik, intelligens uri házhoz ki jelenleg is ilyen állásban van; önállóan vezet. Akár helyben vagy közeli vidéken is hajlandó, ily állást el foglalni. 1278.

Czim kiadóban.

HIRDETÉSEK

jutányos árban

felvételnek

a

„TISZÁNTÚL“

kiadóhivatalában.

Kiadó lakás.

Három szoba és mellékhelyiségekből álló utcailakás a Sztaroveczky-u. 725. sz. házban folyó évi november 1-től kiadó.

Értekezni lehet a Nagyvárad Taka rékpénztárban (Nagy-Teleki-utca.)

AJTAY GYULA ÉS TÁRSA
női-divat, férfi-divat, fehérnemű, rövidáru üzlete szeptember
hó 10-én megnyílik
Nagyvárad Bémer-tér, a Pannónia-szálloda mellett.

Uj üzlet.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a mélyen tisztelt vevőközönséget, hogy helyben a

Fő-utcán

ujjonnan épült Stern-palotában, a Széchenyi-szállodával szemben egy

fűszer-, csemege- üzletet nyitottam.

Hol is mint városunkban jelenlegi vállalatom hézagot pótló intézmény, amennyiben főelvé a legkisebb bevásárlásnál is a nagybani árat alkalmazni a legfinomabb elsőrendű áruk és pontos előzékeny kiszolgálás, amidőn is kegyes támogatásukért esedez

mély tisztelettel:

Bla ha Istvánné.

Helybelyi megrendelések azonnal házhoz küldetnek, vidéki díjtalan csomaglással vasúthoz szállítva.

9333—1905 sz.—

Hirdetmény.

A magyar szent korona országai területén élő növények kereskedésével és azok külföldre szállításával foglalkozó s az 1882. XV. t. cz. beiktatott berni nemzetközi phyloxera egyezmény kiegészítéséről szóló 1889. XLI. t. cz. értelmében szabad forgalomra jogosított teleptulajdonosok figyelmét felhívom, hogy élő növények külföldre az 1882. XV. t. cz.-be iktatott nemzetközi phyloxera egyezmény 3-ik cikkének második bekezdésében említett hatósági bizonyítvány nélkül csupán a hatóságilag megvizsgált azon telepekről szállíthatók a melyek a szabad növény forgalomra jogosított kertészek kimutatásába felvették.

Míg ellenben a külföldi forgalomra jogosítottak kimutatásába fel nem vett kertészekből a növényküldeményekhez a feladói nyilatkozaton kívül még oly a származási hely illetékes hatósága által kiállítandó hatósági bizonyítvány is csatolandó, a melyben a vizsgálatot teljesítő szakértő neve is befoglaltatik.

Ennélfogva felhívom mindazokat, hogy a kik a külföldi forgalomra jogosítottak kimutatásába fel véve nincsennek és telepeiket felvétetni akarják, ebbeli szándékukat. Városház I. em. 4 sz. a. szeptember hó 15-ig jelentsék be. Nagyvárad, 1905. évi augusztus hó 30-án.

Bordé Ferencz,
polgármester helyettes.

Uj sirkerítési osztály!

Grünwald Jenő

épület- és műlakatos

Nagyvárad, Uri-utca 39. (Saját ház.)

Telefon szám 434

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, miszerint 12 év óta fennálló elsőrendű épület- és műlakatos-műhelyemben egy külön osztályt létesítettem

Kizárólag sirkerítések

készítésére, melyben eredeti minták, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelükig készületben vannak, továbbá vagy 2000-féle mintarajz áll a n. é. közönség rendelkezésére, melyből tetszés szerint választhat.

Az árak tekintetében pedig a legolcsóbb vagyok.

Költségetéseket ingyen készítik.

A n. é. közönség eddigi bizalmát megköszönve, kérem ez új vállalatomban is szíves pártfogását, vagyok

1185. kiváló tisztelettel

Grünwald Jenő,
épület- és műlakatos.

Mindenemű lakatos munkák és javítások

Uj vaskereskedés!

Van szerencsém Nagyvárad város és környéke n. é. közönségének nagybecsű tudomására hozni, hogy helyben

Kossuth Lajos-utca 5. sz.

(a volt rendőrségi épületben)

a »nagy ásó«-hoz
czimzett

vas- és szerszámkereskedést
nyitottam.

Ahol is mindennemű hengerelt rudvas, vaslemez, szekér, kocsitengelyek és vasalások, kovács, asztalos és bognár szerszámok, továbbá mindennemű öntvények, takaréktűzhelyek és kályhák, huzalszegek és csavarárúk, valamint a legjobb minőségű zománczozott-, öntött- és lemez- edények, konyhafelszerelések, továbbá épület- és butorvasalások, mindennemű fegyverek, revolverek, töltények és gazdasági felszerelések, ugyszintén a legjobb minőségű kovács fűtő köszén és coaks a legolcsóbb napi árban szolgáltatnak!

Tisztelettel:

SCHRIFERT P.

(a Kugler Albert cég volt üzletvezetője.)

H i r d e t m é n y.

Biharmegyei Takarékpénztár zálogháza

szeptember hó folyamán

árverést tart.

Felkéretnek a zálogjegy tulajdonosok jegyeik rendezésére.

Biharmegyei Takarékpénztár